

Dkt. Jim Spiegel, Falsafa ya Dini, Kipindi cha 1, Utangulizi wa Falsafa ya Dini

© 2024 Jim Spiegel na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. James Spiegel katika mafundisho yake kuhusu Falsafa ya Dini. Huu ni kipindi cha 1, Utangulizi wa Falsafa ya Dini.

Habari na karibu kwenye kozi yetu katika Falsafa ya Dini. Mimi ni Jim Spiegel. Mimi ni Ph.D. wa falsafa ambaye ni mtaalamu wa falsafa ya dini na maadili, na nimechapisha katika maeneo yote mawili.

Maslahi yangu makuu na mambo ninayofuatilia kitaaluma katika falsafa ya dini yanahusu mafundisho ya maongozi na pia mafundisho ya kuzimu. Hayo ni masuala mawili ambayo tutazungumzia hapa, miongoni mwa mengine mengi. Kwa hivyo, hebu tuanze na utangulizi wa msingi wa falsafa ya dini.

Ni nini? Falsafa ya dini ni uchunguzi wa kifalsafa wa dhana, mawazo, na hoja zinazohusiana na mila na imani mbalimbali za kidini. Hiyo inahusisha uchambuzi muhimu wa dhana na masuala yanayohusiana na imani na desturi za kidini. Inaweza pia kufasiriwa kujumuisha kile kinachoitwa theolojia ya kifalsafa.

Theolojia ya falsafa inahusisha uchunguzi wa kifalsafa au wa kina wa dhana na mafundisho ndani ya mila fulani ya kidini. Tuseme, ndani ya Ukristo, kuna uchunguzi wa karibu au uchunguzi wa mantiki ya upatanisho, kwa mfano, au fundisho la kuzimu au sifa fulani za kimungu. Kwa hivyo hapa kuna muhtasari wa masuala ambayo tutazungumzia.

Tutaanza kwa kuangalia hoja kadhaa za kitheisti, hoja za Mungu, ambazo wakati mwingine zimeitwa uthibitisho wa kitheisti, kulingana na jinsi unavyojiamini katika nguvu ya hoja hizi. Na kuna hoja kadhaa kama hizo. Hoja ya kikosmolojia ni hoja ya kuwepo kwa Mungu kulingana na hitaji la chanzo cha kwanza cha ulimwengu.

Hoja ya kiteolojia au hoja kutoka kwa muundo. Hoja ya kimaadili kwa ajili ya kuwepo kwa Mungu. Hoja kutoka akilini au fahamu.

Kuna hoja moja inayoitwa ontolojia, ambayo inatokana na wazo tu kwamba Mungu ni kiumbe mkamilifu na ana ukamilifu wote, ikiwa ni pamoja na uweza wote, ujuzi wote, na ukarimu wote. Kwa hivyo, kwa kuwa yeye ni mkamilifu zaidi, wengine wamebishana, lazima pia awe na ukamilifu wa kuwepo. Pia tutazungumzia kuhusu hoja za vitendo au za vitendo kwa ajili ya imani ya kidini, wakati mwingine huitwa sababu za busara za kumwamini Mungu.

Kwa hivyo, tutakuwa na hoja kadhaa za kuwepo kwa Mungu ambazo tutaziangalia, na pia tutazingatia pingamizi kwa hoja hizo njiani. Tutazungumzia haswa kuhusu ukanaji Mungu na ukanaji Mungu mpya, ambao katika miaka 10 au 15 iliyopita umekuwa kama harakati ya kitamaduni, na baadhi ya viongozi wa harakati hiyo na kwa nini wana uhakika sana kwamba Mungu hawezi kuwepo au lazima kusiwe na Mungu au kwa nini, kulingana na Richard Dawkins, kuna uwezekano wa karibu 99% kwamba hakuna Mungu. Kwa hivyo, tutazungumzia kuhusu ukanaji Mungu mpya.

Tutazungumzia kitu kinachoitwa epistemolojia iliyorekebishwa, ambayo kimsingi inachukua mtazamo kwamba huhitaji hoja ili kuhalalisha imani yako kwa Mungu. Huhitaji ushahidi ili kufanya imani yako kwa Mungu iwe ya mantiki. Ni mahali pa kuanzia au imani ya msingi kwa mwamini.

Unaweza kuanza na imani katika Mungu kama dhana ya msingi, na bado ni ya busara, kulingana na mtaalamu wa epistem aliyerekebishwa. Pia tutatumia muda kuzungumzia pingamizi muhimu na lenye ushawishi mkubwa dhidi ya imani ya kidini, ambalo ni tatizo la uovu. Inakuwaje kwamba Mungu mwenye nguvu zote, mwema, na anayejua yote aweze kuruhusu mateso na ukosefu wa maadili ulioenea kama huu tunaouona katika ulimwengu huu? Hilo ndilo tatizo la uovu. Muumini wa kidini anaweza kutoa majibu gani kujibu pingamizi hilo? Je, kuna suluhisho la tatizo la uovu? Tutaangalia idadi ya kinachoitwa nadharia au njia ambazo wanafalsafa na wanatheolojia wamechukua kuonyesha kwamba kuna sababu nzuri ya kuamini kwamba Mungu angependa kuruhusu uovu katika ulimwengu huu.

Kuhusiana na tatizo la uovu, wengine wangesema kwamba tatizo la uovu ni kitu kinachoitwa tatizo la kufichwa kwa Mungu. Kwa nini kuwepo kwa Mungu, ikiwa yupo, ni wazi sana? Kwa nini si hakika na dhahiri zaidi kwamba Mungu ni halisi? Wengi huchukulia hilo kama aina ya pingamizi lenyewe. Ukweli kwamba Mungu amefichwa ungeonekana kuwa alama dhidi ya imani ya Mungu kwa sababu ikiwa yupo, je, hatataka kila mtu ajue hili kwa hakika? Kwa nini tungelazimika kufanya mabishano na uchunguzi mwingi ili kuthibitisha imani yetu kwamba Mungu yupo? Pia tutazungumzia kuhusu fundisho la kuzimu kutoka pembe kadhaa.

Moja, kama sehemu ya tatizo la uovu, je, ukweli wa kuzimu ni aina ya ushahidi dhidi ya imani ya kidini? Pia tutazungumzia tatizo la kuzimu, au fundisho la kuzimu, kwa kuzingatia tu kwamba, ikiwa kuna kuzimu, tutawezaje kuelewa asili ya kuzimu, na hasa mateso yanadumu kwa muda gani kwa waliolaaniwa? Je, kila mtu hatimaye anaokolewa, kama vile Universalist asemavyo, au watu wanateseka kuzimu milele bila hiyo? Je, ni mateso ya milele kwa waliolaaniwa, kama mtazamo wa kitamaduni unavyofanya tangu Augustine? Au, kulingana na mtazamo usiojulikana sana unaoitwa kutokufa kwa masharti au uharibifu, je, kuzimu ina kikomo kulingana na urefu wa mateso ya wale walio kuzimu, au angalau wengi wa wale walio kuzimu hatimaye hutoweka? Je, hatimaye huangamizwa na kurudi kwenye kutokuwa na kitu ambako walitoka? Pia tutazungumzia kuhusu wingi wa kidini na swali la kama dini

moja au mila ya kidini ni kweli pekee kwa maana kwamba ndiyo njia pekee ya kwenda kwa Mungu na kupata wokovu. Au je, dini nyingi tofauti zinaweza kutosha kuwaleta waumini kwa Mungu na wokovu wa mwisho? Tutazungumzia kuhusu mafundisho ya miujiza na wazo zima kwamba Mungu hufanya matendo ya miujiza katika nyakati na mahali mbalimbali. Je, ni busara kiasi gani kuamini kwamba muujiza umetokea katika hali fulani? Je, kimsingi ni kinyume na sayansi au mtazamo wa kisayansi kuamini kwamba Mungu hufanya miujiza? Na ni lini, ikiwa kuna wakati wowote, tuna haki ya kuamini kwamba uponyaji fulani wa mtu unahusisha uingiliaji kati wa kimiujiza wa kimungu? Na ikiwa mambo kama hayo yanatokea, je, huwa ni ukiukwaji wa sheria za asili au daima? Tutazungumzia uhusiano kati ya sayansi na theolojia.

Je, kuna mvutano hapa kati ya uchunguzi wa majaribio, mbinu ya kisayansi, na imani ya kitheolojia? Je, mambo haya mawili yanaendana? Ikiwa yanaendana, je, ni kweli, kama wengine walivyosema, kwamba, kwa kweli, mtazamo wa kitheolojia hutoa aina bora ya mtazamo au muktadha wa mtazamo wa ulimwengu kwa ajili ya kufanya sayansi? Wengi wamesema kwamba, kwa kweli, sayansi ni bora kufanywa; inafanywa kwa busara zaidi katika muktadha wa imani ya kidini. Pia tutazungumzia kuhusu mafundisho ya majaliwa, ambayo yanahusiana na utunzaji wa Mungu kwa uumbaji na udhibiti wake juu ya ulimwengu. Je, hilo ni kubwa kiasi gani? Mungu anaongoza historia na maisha ya mwanadamu kwa kiwango gani? Je, kuna mchezo wowote katika mfumo kiasi kwamba Mungu anaacha vitu fulani viende peke yake? Au labda anaacha tu ulimwengu mzima uende peke yake, na haingilii hata kidogo, kama wale walio na mtazamo zaidi, tuseme, wa kideisti wangesema.

Kwa hivyo, tutaangalia fundisho la maongozi, na kisha tutahitimisha kwa kuzungumzia mafundisho kadhaa muhimu ndani ya mila ya kidini ya Kikristo: mwili wa kimungu na utatu wa kimungu. Mwili wa kimungu unahusiana na matatizo ya kifalsafa yanayotokea katika muktadha wa fundisho la Yesu Kristo kuwa mwanadamu na kimungu, sivyo? Mungu akawa mwanadamu, naye akawa mwanadamu. Je, hilo si jambo la kupingana? Tunawezaje kupatanisha imani zetu, imani hizi mbili, kwamba Yesu alikuwa mwanadamu kikamilifu na kimungu kikamilifu? Je, zinaweza kupatanishwa? Na kisha, kuhusu utatu, tunawezaje kudumisha, kwa njia thabiti, kwamba Mungu ni kiumbe mmoja na bado ni watu watatu, Baba, Mwana, na Roho Mtakatifu, kwa wakati mmoja? Je, hilo ni jambo la kupingana? Kama marafiki zetu Waislamu na wengine wangesisitiza, hatimaye hiyo ni kuamini katika ushirikina.

Je, tunaweza kusema kimantiki kwamba Mungu ni nafsi tatu na bado ni Mungu mmoja? Hilo linafanikiwaje? Kwa hivyo hayo ndiyo masuala ambayo tutazungumzia. Asante kwa kujiunga nasi.

Huyu ni Dkt. James Spiegel katika mafundisho yake kuhusu Falsafa ya Dini. Huu ni kipindi cha 1, Utangulizi wa Falsafa ya Dini.